

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
"Tədris məsələləri" üzrə
prorektorluq vəzifəsini icra edən:

dos.Z.Məmmədov
"12" 09 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisaslaşma: 060112 Coğrafiya fənninin tədrisi metodikası və metodologiyası

Fakültə: Tarix coğrafiya və incəsənət

Kafedra: "Coğrafiya və onun tədrisi metodikası"

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı. Coğrafiyanın təbiət elmləri ilə əlaqəli tədrisi

Fənn proqramı: ("Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası" ixtisası üzrə magistr səviyyəsində tədris olunan fənlərin proqram toplusu ARTN Bakı Dövlət Universitetinin Rektorunun 11.07.2016-cı il tarixli R-74 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir)

Kodu : MİF-BO4.5

Tədris ili. II (2025-2026) semestr III

Tədris yükü : Cəmi 45 saat. Auditoriya saati-45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması. Əyani

Tədris dili. Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya :

Saat.

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: *Məmmədova Gülnarə Şahab qızı c.ü.f.d., dosent*

Məsləhət günləri və saati: IV gün saat 10⁰⁰-12⁰⁰.

E-mail ünvanı: mammedov_gulnare@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, Əli Məmmədov küç.

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas

1. Alxasov O.K. Coğrafiyanın tədrisi metodikası. Ali məktəb üçün dərslik, Bakı 2014
2. Seyfullayeva N.S. Coğrafiyanın tədris metodikası, Ali məktəb üçün dərslik, Bakı, EMK nəşriyyatı. 2011. 489 s.
3. Süleymanova A.Y. Təhsilin əsasları, Dərs vəsaiti Bakı "Təhsil" nəşriyyatı, 2014, 399 s.

Əlavə

1. "Kurikulum" Elmi-metodik jurnalı. 2018, 152 s.
2. www.Kurikulum.az

IV. Perekvizitlər: Öncədən "Coğrafiyanın pedaqoji və psixoloji əsasları" fənni keçirilmişdir.

V. Korrekvizitlər: Qarşılıqlı olaraq "Coğrafiyanın tədrisi metodikasının tarixi və metodologiyası" tədris olunması uyğundur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Coğrafiyanın təbiət elmləri ilə əlaqəli tədrisi metodiki tədqiqatların nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinə öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024 – cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024- cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

Qiymət meyarları aşağıdakı qaydadadır:

- 10 bal- tələbə keçirilmiş materialları dərindən bilir, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal - tələbə keçmiş material tam bilir, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açar.
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal - tələbə keçirilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir.
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir.
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – tələbənin cavabı yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Smestr ərzində nəticəyə görə yekün qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	Əla	A
81-90 bal	Çox yaxşı	B
71-80 bal	Yaxşı	C
61-70 bal	Kafi	D
51-60 bal	Qənaətbəxş	E
51 baldan aşağı	Qeyri kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Lənkəran Dövlət Universitetinin əsasnaməsində nəzərdə tutulan universitetin daxili intizam qaydalarına əməl etməyən tələbələr haqqında müvafiq tədbirlər görülür.

X. Yekün semestrlərə görə bölgüsü: Mühazirə 30 saat, Seminar 15 saat. Cəmi 45

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , seminar, məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		Müh	Sem	Müh	sem
1.	Mövzu: Fənlərarası əlaqə pedaqoji problem kimi Plan. 1. Fənlərarası əlaqə pedaqoji problem kimi 2. Təhsilin məzmununun koordinasiyası və inteqrasiyası 3. Fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya Mənbə(1;2;3;4)	4	2		

2.	Mövzu. Fənlərarası əlaqənin inkişaf yolları Plan: 1. Elmlərin sintetik əlaqəsi 2. Xarici ölkələrdə sintetik əlaqələrə münasibətin öyrənilməsi Mənbə (1; 2; 3)	4	2		
3.	Mövzu. Fənlərarası əlaqənin növləri Plan: 1. Didaktikanın əsas prinsipləri 2. Fənlərarası əlaqələrin növləri 3. Quruluş əlaqəsi 4. Birtərəfli əlaqə Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
4.	Mövzu 4. Fənlərarası əlaqənin növləri Plan: 1. Tamamlayıcı əlaqə 2. Koordinasiya əlaqəsi 3. İnteqrasiya əlaqəsi Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
5.	Mövzu 5: Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrətməyin psixoloji əhəmiyyəti Plan: 1. Fənlərarası əlaqələrin yerinə yetirilməsində psixoloji funksiyaların əhəmiyyəti 2. Energetikanın inkişafının ətraf mühitə təsiri 3. Alternativ enerji mənbələrindən istifadə yolları Mənbə: [1;2]	4	2		
6.	Mövzu 6. Fənlərin əlaqəli tədrisinin şagirdlərin dünyagörüşünün formalaşmasında əhəmiyyəti Plan: 1. Ayrı-ayrı fənlərin öyrənilməsinin maddiliyin dərk olunmasında rolu 2. Materiyanın quruluşunun öyrənilməsində fizika elminin rolu 3. Materiyanın quruluşunun öyrənilməsində kimya və digər elmlərin rolu Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		
7.	Mövzu 7. Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrənilməsi Plan: 1. Təbiət elmlərinin əsasların əlaqəli öyrənilməsi zamanı məntiq düşüncənin formalaşdırılması 2. Sənayenin inkişafı nəticəsində istilik effektini artması 3. Atmosferin tərkibində asılı maddələrin miqdarının artması Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	4	2		

8.	Mövzu 8. Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrənilməsi Plan: 1. Xarici amillərin relyefin dəyişilməsində rolu 2. Coğrafi təbəqənin fasiləsiz inkişafını təmin edən enerji mənbələri (su dövrəsi, atmosferdə hava sirkulyasiyası, bioloji dövrə, maddələr mübadiləsi) Mənbə (1; 2; 3; 4; 5)	2	1		
	Cəmi:45	30	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Metodiki tədqiqatların nəzəri, empirik və metodoloji səciyyəsinin öyrənilməsi tələbələr üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

1. Coğrafiyanın təbiət elmləri ilə arasında olan əlaqəni dərk edir.
2. Fənlərarası əlaqənin inkişaf yollarının mahiyyətini bilir.
3. Fənlərarası əlaqələrin növlərini təhlil etməyi bacarır.
4. Təbiət elmlərinin əsaslarının əlaqəli öyrətməyin psixoloji əhəmiyyətini şərh edir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

İmtahan sualları

1. Fənlərarası əlaqə pedaqoji problem kimi
2. Təhsilin məzmununun koordinasiyası və integrasiyası
3. Fənlərarası əlaqənin inkişaf yolları
4. Fəndaxili və fənlərarası integrasiya
5. Elmlərin sintetik əlaqəsi
6. Xarici ölkələrdə sintetik əlaqələrə münasibətin öyrənilməsi
7. Didaktikanın əsas prinsipləri
8. Fənlərarası əlaqələrin növləri
9. Quruluş əlaqəsi
10. Birtərəfli əlaqə
11. Tamamlayıcı əlaqə
12. Koordinasiya əlaqəsi
13. Integrasiya əlaqəsi
14. Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrətməyin psixoloji əhəmiyyəti
15. Fənlərarası əlaqələrin yerinə yetirilməsində psixoloji funksiyaların əhəmiyyəti
16. Energetikanın inkişafının ətraf mühitə təsiri
17. Alternativ enerji mənbələrindən istifadə yolları
18. Fənlərin əlaqəli tədrisinin şagirdlərin dünyagörüşünün formalaşdırılmasında əhəmiyyəti
19. Ayrı-ayrı fənlərin öyrənilməsinin maddiliyin dərk olunmasında rolu
20. Materiyanın quruluşunun öyrənilməsində fizika elminin rolu
21. Materiyanın quruluşunun öyrənilməsində kimya və digər elmlərin rolu
22. Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrənilməsi
23. Təbiət elmlərinin əsaslarının əlaqəli öyrənilməsi zamanı məntiq düşüncənin formalaşdırılması

24. Sənayenin inkişafı nəticəsində istilik effektini artması
25. Atmosferin tərkibində asılı maddələrin miqdarının artması
26. Xarici amillərin relyefin dəyişilməsində rolu
27. Coğrafi təbəqənin fasiləsiz inkişafını təmin edən enerji mənbələri (su dövrəni, atmosferdə hava sirkulyasiyası, bioloji dövrəni, maddələr mübadiləsi)

I Kollokvium sualları

1. Fənlərarası əlaqə pedaqoji problem kimi
2. Təhsilin məzmununun koordinasiyası və inteqrasiyası
3. Fənlərarası əlaqənin inkişaf yolları
4. Fəndaxili və fənlərarası inteqrasiya
5. Elmlərin sintetik əlaqəsi
6. Xarici ölkələrdə sintetik əlaqələrə münasibətin öyrənilməsi
7. Didaktikanın əsas prinsipləri
8. Fənlərarası əlaqələrin növləri
9. Quruluş əlaqəsi
10. Birtərəfli əlaqə

II Kollokvium sualları

1. Tamamlayıcı əlaqə
2. Koordinasiya əlaqəsi
3. Inteqrasiya əlaqəsi
4. Təbiət elmlərinin əsaslarını əlaqəli öyrətməyin psixoloji əhəmiyyəti
5. Fənlərarası əlaqələrin yerinə yetirilməsində psixoloji funksiyaların əhəmiyyəti
6. Energetikanın inkişafının ətraf mühitə təsiri
7. Alternativ enerji mənbələrindən istifadə yolları
8. Fənlərin əlaqəli tədrisinin şagirdlərin dünyagörüşünün formalaşmasında əhəmiyyəti
9. Ayrı-ayrı fənlərin öyrənilməsinin maddiliyin dərk olunmasında rolu
10. Materiyanın quruluşunun öyrənilməsində fizika elminin rolu

“Coğrafiyanın təbiət elmləri ilə əlaqəli tədrisi” fənni (“Coğrafiyanın tədrisi metodikası və metodologiyası” ixtisası üzrə magistr səviyyəsində tədris olunan fənlərin proqram toplusu ARTN Bakı Dövlət Universitetinin Rektorunun 11.07.2016-cı il tarixli R-74 sayılı əmri ilə təsdiq edilmişdir) tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

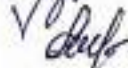
Sillabus “Coğrafiya və onun tədrisi metodikası” kafedrasında (12 Sentyabr 2025-cü il, protokol № 01) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

dos.G.Ş.Məmmədova

Kafedra müdiri:

dos.S.Q.Əzizov